

HANDLEIDING VERKEERSKUNSTEN

In het Speciaal Onderwijs

ROV
ZUID - HOLLAND
Regionaal Ondersteuningsbureau
Verkeersveiligheid Zuid-Holland

UW VEILIGE WEG-WIJZER

INHOUD

Verkeerskunsten in het Speciaal Onderwijs 3

Gebruik van Verkeerskunsten algemeen 4

Tips en suggesties

bij de organisatie van de lessen in het Speciaal Onderwijs ... 4

1. Voldoende hulp 4

2. Communicatie 5

3. Materialen 5

4. Leerlingvolgsysteem:
bijhouden vorderingen per leerling 6

Cluster 1

Leerlingen met een visuele beperking 7

Toepasbaarheid van de lessen 7

Aangepaste materialen 7

Instructies aan de leerlingen 8

Cluster 2

*Leerlingen met een auditieve beperking of ernstige spraak-
en/of taalproblemen 9*

Toepasbaarheid van de lessen 9

Instructies aan de leerlingen 10

Cluster 3

*Leerlingen met een lichamelijke en/of
geestelijke beperking 11*

Toepasbaarheid van de lessen 11

Gebruik maken van de schoolomgeving 11

Instructies aan de leerlingen 11

Cluster 4

*Leerlingen met ernstige gedrags- en/of
psychiatrische problemen 12*

Toepasbaarheid van de lessen 12

Het parcours uitzetten 12

Instructies aan de leerlingen 12

Colofon 13

VERKEERSKUNSTEN IN HET SPECIAAL ONDERWIJS

SCHOOL op SEEF is hét programma in Zuid-Holland voor een goede aanpak van verkeersveiligheid en verkeerseducatie aan kinderen in de basisschoolleeftijd. Hier worden kinderen in een veilige omgeving op een eigentijdse manier begeleid in hun ontwikkeling tot duurzaam veilige weggebruikers. Samenwerken binnen een gemeenschappelijk belang staat binnen **SCHOOL op SEEF** centraal. De verkeersveiligheid van kinderen is immers een gedeelde verantwoordelijkheid.

Om kinderen vaardige en zelfbewuste verkeersdeelnemers te laten worden is het belangrijk dat kinderen veel oefenen in de praktijk: op het schoolplein maar ook buiten op straat. Zo leren ze het verkeer goed kennen en kunnen ze zich beter voorbereiden als ze straks naar het voortgezet onderwijs gaan. Om de praktische vaardigheden voor kinderen uit alle groepen goed te kunnen oefenen heeft **SCHOOL op SEEF** een box met 4 mappen met praktische lessen ontwikkeld: **Verkeerskunsten**.

In **Verkeerskunsten** zijn belevingsgerichte activiteiten met korte en concrete instructies. De lessen zijn gemakkelijk te differentiëren en aan te sluiten op de individuele behoeften en mogelijkheden van een leerling. Hierdoor kunt u spannende en uitdagende lessen aanbieden, maar wel met veel garantie op een succeservaring. Groepsactiviteiten zijn geen voorwaarde bij de lessen.

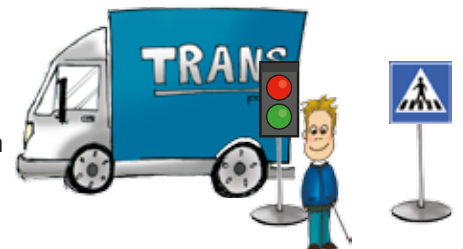
Mede door deze eigenschappen leent **Verkeerskunsten** zich uitstekend voor het geven van praktische verkeerslessen in het **Speciaal Basisonderwijs** en de **vier clusters van het Speciaal Onderwijs**. Hierbij is uitgegaan van een verdeling zoals die in het speciaal onderwijs gelden:

- **Cluster 1-** Visueel gehandicapte kinderen of meervoudig gehandicapte kinderen met een visuele handicap.
- **Cluster 2-** Auditief en Communicatief gehandicapte kinderen: dove en slechthorende kinderen en kinderen met ernstige spraakproblemen.
- **Cluster 3-** Lichamelijk gehandicapte kinderen, verstandelijk en meervoudig gehandicapte kinderen en langdurig zieke kinderen.
- **Cluster 4-** Zeer moeilijk opvoedbare kinderen, kinderen met psychiatrische stoornissen en kinderen verbonden aan pedologische instituten (PI)

In deze handleiding "**Verkeerskunsten in het Speciaal Onderwijs**" vindt u praktische tips en suggesties die u kunnen helpen om **Verkeerskunsten** succesvol te gebruiken binnen het speciaal (basis) onderwijs. Naast enkele algemene tips en suggesties treft u ook specifieke aanbevelingen per doelgroep aan.

De tips zijn tot stand gekomen na een pilot project (2011) op de volgende scholen:

- VISIO Onderwijs te Rotterdam
- Auris Taalfontein te Rotterdam
- Auris Dr. M. Polanoschool te Rotterdam
- Herman Broerenschool te Delft
- Horizon Parkschool te Alphen aan den Rijn

GEBRUIK VAN VERKEERSKUNSTEN

algemeen

SCHOOL op SEEF voorziet met **Verkeerskunsten** in een complete doorgaande leerlijn voor de praktische verkeerslessen voor groep 1 tot en met 8 en maakt het mogelijk, dat leerkrachten samen met enkele hulpouders - en eventueel na de instructie door een verkeersleerkracht- dit belangrijke onderdeel van verkeerseducatie uitvoeren. Het product **Verkeerskunsten** bestaat uit een modulebox met kant-en-klare lesbeschrijvingen en tekeningen van de bijbehorende *parcoursen*, een professionele *materialenset*, afzonderlijke *filmpjes* voor introductie en beknopte informatie aan het team, de hulpouders en de ouders in het algemeen en filmpjes voor de “aftrap” van de praktijkles in de klas”.

De modulebox bevat vier mappen vol informatie over leerdoelen, lesinstructies en praktische lessen. De activiteiten en praktijklessen in Verkeerskunsten zijn ingedeeld aan de hand van drie hoofdthema's:

1. **Lopen en oversteken** (groep 1 t/m 4), met activiteiten zoals het lopen op de stoep, het lopen in de groep en de verschillende oversteeksituaties;
2. **Fietskunsten** (groep 1 t/m 8), met activiteiten om de basisvaardigheden van het fietsen te oefenen;
3. **Fietskunsten in het verkeer** (groep 5 t/m 8), met activiteiten om het deelnemen van de kinderen aan het echte verkeer als fietser te oefenen.

Voor meer informatie over het gebruik van **Verkeerskunsten** of mogelijke ondersteuning, ga naar www.schoolopseef.nl

TIPS EN SUGGESTIES

bij de organisatie van de lessen in het Speciaal Onderwijs

1) Voldoende hulp

Bij de uitvoering van de lessen uit **Verkeerskunsten** wordt veelal een aantal parcoursen tegelijk uitgezet en wordt de klas in kleine groepjes verdeeld die de afzonderlijke oefeningen gaan uitvoeren. Om de diverse parcoursen te begeleiden wordt meestal een beroep op **hulpouders** gedaan (zie 'aandachtspunten bij de organisatie van de lessen' in de lesmappen **Verkeerskunsten**).

Scholen in het **Speciaal (basis) Onderwijs** vervullen in de regel een regionale functie waardoor de mogelijkheid tot het inzetten van ouders beperkt is. Toch pleiten wij er wel voor om een beroep op de **ouders** te doen. Niet alleen kunnen ouders de noodzakelijke begeleiding tijdens de lessen verzorgen,

maar het is ook essentieel voor de afstemming tussen de verkeersopvoeding thuis en de verkeerseducatie op school. Op deze manier betreft u ze actief bij de verkeerseducatie van hun kind.

Naast het inzetten van individuele klassenouders, kunt u ook kijken of er binnen de school een 'verkeersouder groep' kan worden opgericht. Meer informatie over de **Verkeersouder** vindt u op de website van SCHOOL op SEEF of van Veilig Verkeer Nederland.

Wanneer het niet lukt om (voldoende) ouders bij te lessen te betrekken kunt u denken aan de inzet van **onderwijsassistenten**, maatschappelijk werkers of stagiaires. Als alternatief kunt u ook de lesopbouw aanpassen. In plaats van meerdere parcoursen met de hele klas te oefenen, kan een onderwijsassistent ook met een **klein groepje** van 2 tot 4 leerlingen één activiteit oefenen terwijl de groepsleerkracht met de overige leerlingen in het klaslokaal blijft.

2) Communicatie

Door met ouders te communiceren over de verkeerslessen op school, kunnen ouders ook thuis met hun kind oefenen. Geef hierbij duidelijk aan wat er in de lessen aan bod is gekomen en wat de aandachtspunten daarbij zijn. Hiervoor kunt u gebruik maken van het 'overzicht van de oefenstof' zoals u dat in de lesmappen **Verkeerskunsten** aantreft (op www.schoolopseef.nl staat een digitale versie, zodat u de tekst gemakkelijk kunt kopiëren)

Communicatie met ouders kan er ook voor zorgen dat ouders meer vertrouwen krijgen in de zelfredzaamheid van hun kind waardoor deze meer mogelijkheden tot zelfstandige mobiliteit krijgt.

Voor de communicatie kunt u gebruik maken van de nieuwsbrief van school, zogenaamde 'heen-en-weerschriften', de schoolwebsite, informatie- of ouderavonden.

Tijdens een ouderavond kunt u ook ouders werven die willen helpen bij de uitvoering van de verkeerslessen maar waar ook thema's als 'veilig vervoer' of de 'schoolspits' aan bod kunnen komen.

3) Materialen

Veel materialen die nodig zijn voor de uitvoering van de lessen zijn vaak al op school aanwezig, denk hierbij aan materialen als pylonen en palen die gebruikt worden voor bewegingsonderwijs. U kunt ook de speciale materialenset die voor **Verkeerskunsten** is gemaakt aanschaffen, meer informatie hierover vindt u op de website www.schoolopseef.nl

Voor de lessenserie '**fietstekunsten**' dienen de leerlingen te beschikken over een fiets. Door de regionale functie van de school is het niet altijd mogelijk dat leerlingen met de fiets naar school komen. Alternatieven waar u aan kunt denken voor het verkrijgen van fietsen, zijn:

- informeer of een lokale rijwielhandel de school wil adopteren en (tijdelijk) fietsen ter beschikking wil stellen,
- plaats een oproep in een lokale krant voor fietsen die niet meer gebruikt worden
- schaf een aantal (gebruikte) fietsen aan die ook voor excursies gebruikt kunnen worden
- informeer bij de gemeente of er weesfietsen ter beschikking gesteld kunnen worden

Speciaal Onderwijs

- maak afspraken met het (eigen) Voortgezet Onderwijs dat zij een aantal fietsen als techniekproject onderhouden en dat deze fietsen gebruikt mogen worden bij de verkeerslessen op uw school
- fondsen of lokale ondernemingen die in het kader van maatschappelijk ondernemen hierin willen bijdragen.

Zorg ervoor dat de fietsen verschillende maten hebben zodat ze goed passen bij de lengte van de leerlingen. Voorzie de zadels van zogenaamde 'snelsluitingen' (zadelklemringen) zodat deze gemakkelijk op de juiste hoogte afgesteld kunnen worden.

Het fietsen op een 'vreemde' fiets kan bij sommige leerlingen weerstand oproepen.

Met name voor verkeerslessen aan leerlingen met een visuele beperking kunnen extra aanvullende materialen nodig zijn. Deze worden genoemd bij de specifieke tips en lessuggesties voor cluster 1.

4) Leerlingvolgsysteem: bijhouden vorderingen per leerling

Op de website www.schoolopseef.nl vindt u een bestand dat u kunt gebruiken om per leerling bij te houden welke vaardigheden de leerling beheerst. Stel per leerling een leerdoel en houdt de vordering bij. Zo kunt u een **leerlingvolgsysteem** bijhouden en kunt u gemakkelijk groepjes samenstellen van leerlingen die toe zijn aan dezelfde lesstof.

CLUSTER 1

Leerlingen met een visuele beperking

Leerlingen met een visuele beperking zullen in hun leven veelal een beperkte rol als verkeersdeelnemer gaan vervullen. Het is belangrijk vooraf het leerdoel voor de betreffende leerlingen vast te stellen. De mate van de visuele beperking en de progressie hiervan spelen hierbij een belangrijke rol.

Toepasbaarheid van de lessen

In de regel kan gesteld worden dat de lessen 'lopen en oversteken' uit **Verkeerskunsten** wel toepasbaar zijn voor deze doelgroep. Lessen die betrekking hebben op het fietsen daarentegen niet. Indien nodig kunnen de lessen 'lopen en oversteken' worden aangevuld met het lopen met een blindenstok. Hiervoor is een speciale lesbrief ontwikkeld.

Daarnaast zijn er voor dit cluster nog andere specifieke lesbrieven ontwikkeld (zie downloads op www.schoolopseef.nl). Alle aanvullende lesbrieven op een rijtje:

- Oversteken met een blindenstok
- Oefenen in het oversteken met een blindenstok op het schoolplein
- Oefenen in het oversteken met een blindenstok op de openbare weg
- Herkenningpunten tijdens de educatieve verkeerswandeling
- Slechtziende fietsers in het verkeer
- Grote voertuigen

Aangepaste materialen

- Voor verkeerslessen aan leerlingen met een visuele beperking kunnen aanvullende materialen benodigd zijn. Denk hierbij aan blindenstokken, een tandem, duo-fiets (bij een duo fiets zit de passagier voor of naast de bestuurder) of bakfiets. Dergelijke materialen zijn niet altijd op school voorhanden. U kunt kijken of uw gemeente, Regionale Projectgroep Verkeersveiligheid (RPV) of bedrijven in het kader van maatschappelijk verantwoord ondernemen, u kunnen ondersteunen bij de aanschaf of huur. Eventueel kan het (eigen) Voortgezet Onderwijs de fietsen als techniekproject onderhouden.

Duo-fietsen

Een bakfiets en tandem

- Wanneer u tijdens de les 'lopen en oversteken' op het schoolplein gebruik maakt van een verkeerslicht, houd er dan rekening mee dat de kleuren rood

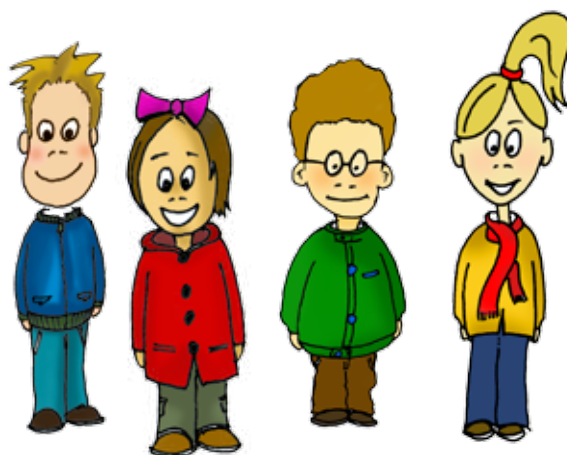

en groen voor leerlingen met een visuele beperking moeilijk te onderscheiden zijn. U kunt dit oplossen door “rood” en “groen” op het betreffende licht te schrijven.

- U kunt ook het oversteken bij een verkeerslicht door middel van geluidsignalen oefenen. Hierbij kunt u het tikken van het verkeerslicht simuleren door twee muntjes tegen elkaar te tikken. Deze zogenaamde “rateltickers” tikken, ten behoeve van blinden en slechtzienden, bij rood licht langzaam en bij groen licht snel.

Instructies aan de leerlingen

- Tijdens de les wordt gebruik gemaakt van materiaal dat de leerlingen wellicht niet kennen. Geef leerlingen even de tijd om kennis te maken met de materialen. Laat ze even kijken bij het verkeerslicht, de fietsen, e.d. Spreek een duidelijk signaal af voor het weer bij elkaar komen.
- Activeer de voorkennis van de leerlingen door te vragen wat de leerlingen al weten. Zo heeft u ook een idee van het beginniveau van de leerlingen.
- Geef leerlingen voldoende tijd om op vragen te antwoorden en stimuleer ze wanneer ze te snel zeggen het antwoord niet te weten.
- Houd instructies kort zodat de leerlingen snel aan de slag kunnen.
- Maak de uitleg concreet door de oefening voor te doen.
- Leg bij uw instructie een relatie tussen de oefening en situaties in het dagelijkse verkeer waarin leerlingen dit tegen kunnen komen.
- Geef het naderende eind van de oefening duidelijk aan en sluit iedere oefening af met een korte evaluatie. Benoem nogmaals het lesdoel en wat er is geleerd, leg hierbij weer de relatie met het dagelijks verkeer.

CLUSTER 2

Leerlingen met een auditieve beperking of ernstige spraak- en/of taalproblemen

Naast zien, is horen een belangrijk zintuig bij verkeersdeelname. Dankzij het geluid horen wij dat er een auto achter ons rijdt, bij het oversteken van een weg horen wij vaak verkeersdeelnemers die we nog niet gezien hebben en voorrangvoertuigen van politie, ambulance en brandweer waarschuwen ons met geluidsignalen. Leerlingen met een auditieve beperking zullen het gemis van deze geluiden moeten compenseren door nog beter te kijken in het verkeer.

Toepasbaarheid van de lessen

Uit de pilot is gebleken dat de lessen uit **Verkeerskunsten** zeer goed uitvoerbaar zijn voor deze doelgroep. Bij enkele lessen in Verkeerskunsten wordt gebruik gemaakt van geluidsignalen, gebruik hiervoor een alternatief. Dit zijn:

Activiteit	Alternatief
<p>Fietssnelheid aanpassen en een noodstop maken Fietskunsten groep 3/4 les 3, activiteit 1 Fietskunsten groep 5/6 les 1, activiteit 2</p>	<p>Ga, in plaats van terug te tellen van vijftien naar nul, in het midden van de cirkel staan. U kunt nu met uw hand, door het opsteken van vingers, langzamer tellen van tien naar nul.</p>
<p>Reageren op een signaal Fietskunsten groep 3/4 les 3, activiteit 2 Fietskunsten groep 5/6 les 1, activiteit 3</p>	<p>In plaats van het signaal fluiten, kunt u op de kopse kant van de oefening gaan staan zodat de leerlingen naar u toe fietsen. Nu kunt u met een handgebaar aangeven welke kant de leerling op moet fietsen.</p>
<p>Kijken en bochten fietsen Fietskunsten groep 3/4 les 2, activiteit 2 Reageren op een signaal Fietskunsten groep 3/4 les 3, activiteit 2 Fietskunsten groep 5/6 les 1, activiteit 3 Achterom kijken en afslaan Fietskunsten groep 5/6 les 2, activiteit 3 Samen van rijbaan wisselen Fietskunsten groep 5/6 les 4, activiteit 1 Fietskunsten groep 7/8 les 4, activiteit 1 Voorsorteren en afslaan naar links Fietskunsten groep 7/8 les 1, activiteit 3</p>	<p>Bij deze oefeningen moeten de leerlingen naar achter kijken en het aantal vingers roepen dat de begeleider omhoog steekt. Als alternatief kunt u bij leerlingen met een spraakstoornis, de fietsende leerling een zelfde aantal vingers laten opsteken. Vanzelfsprekend dient u dan niet meer dan vijf vingers omhoog te steken.</p>

Instructies aan de leerlingen

- Een punt dat met name belangrijk is voor deze doelgroep, is het concreet maken van de oefening. Laat iemand de oefening voordoen terwijl u de oefening aan de leerlingen uitlegt.
- Houd instructies kort zodat de leerlingen snel aan de slag kunnen.
- Leg bij uw instructie een relatie tussen de oefening en situaties in het dagelijkse verkeer waarin leerlingen dit tegen kunnen komen.
- De praktische verkeerslessen zijn een buitenactiviteit. Dit betekent dat er sprake is van omgevingsgeluiden welke tijdens de uitleg als zeer storend kunnen worden ervaren door de leerlingen. Als oplossing kunt u eventueel een deel van de uitleg in het klaslokaal geven. Op de website www.schoolopseef.nl staan plattegronden van de parcoursen uit **Verkeerskunsten** welke van nut kunnen zijn tijdens de uitleg in de klas.
- Tijdens de les wordt gebruik gemaakt van materiaal dat de leerlingen wellicht niet kennen. Geef leerlingen even de tijd om kennis te maken met de materialen. Laat ze even kijken bij het verkeerslicht, de fietsen, e.d. Spreek een duidelijk signaal af voor het weer bij elkaar komen.
- Activeer de voorkennis van de leerlingen door te vragen wat de leerlingen al weten. Zo heeft u ook een idee van het beginniveau van de leerlingen.
- Geef leerlingen voldoende tijd om op vragen te antwoorden en stimuleer ze wanneer ze te snel zeggen het antwoord niet te weten.
- Geef het naderende eind van de oefening duidelijk aan en sluit iedere oefening af met een korte evaluatie. Benoem nogmaals het lesdoel en wat er is geleerd, leg hierbij weer de relatie met het dagelijkse verkeer.

Door middel van dit bordje achter op de fiets kan iemand aangeven slechthorend te zijn.

CLUSTER 3

Leerlingen met een lichamelijke en/of geestelijke beperking

Toepasbaarheid van de lessen

In **Verkeerskunsten** wordt gebruik gemaakt van een onderverdeling van de lesstof per leeftijdsgroep. Waarschijnlijk meer dan in elke andere vorm van onderwijs, is het belangrijk om leerlingen met een lichamelijke en/of geestelijke beperking passende verkeerslessen aan te bieden. Om te bepalen welke lesstof u een leerling wilt aanbieden kunt u daarom in plaats van de leeftijdsverdeling, beter de deelvaardigheden die bij iedere les staan aangegeven als leidraad gebruiken. Door per leerling bij te houden welke deelvaardigheden deze leerling beheerst, kunt u bepalen welke verkeersles u aan welke leerlingen aanbiedt.

Op www.schoolopseef.nl vindt u een overzicht van de diverse deelvaardigheden uit Verkeerskunsten. Bij deze vaardigheden staat aangegeven wat een leerling zou moeten beheersen.

Iedere les in Verkeerskunsten kent meerder lesdoelen en differentiaties. Het is aan te raden het aantal lesdoelen per keer te beperken tot twee. Op deze manier blijft de hoeveelheid informatie die de leerling per les aangeboden krijgt beperkt. U kunt de lessen regelmatig in het schooljaar herhalen en daarbij variatie en extra lesdoelen aanbieden.

Gebruik maken van de schoolomgeving

Verkeerslessen op het schoolplein zijn abstract en vragen een bepaald voorstellingsvermogen. U kunt de lessen concreet maken door ze in de schoolomgeving aan te bieden in plaats van op het plein. Op deze wijze plaatst u het lesdoel in een situatie die de leerlingen kennen. Zorg er hierbij wel voor dat groepjes leerlingen elkaar niet kunnen zien, dit om afleiding te voorkomen.

U kunt de lessen 'lopen en oversteken' ook goed combineren met wandelingen naar de gymzaal, bibliotheek, kinderboerderij, etc. Geef de leerlingen een actieve rol en verantwoordelijkheid bij het lopen en oversteken tijdens de wandeling. Op deze manier geeft u gelijk een duidelijke structuur aan de les.

Instructies aan de leerlingen

- Tijdens de les wordt gebruik gemaakt van materiaal dat de leerlingen wellicht niet kennen. Geef leerlingen even de tijd om kennis te maken met de materialen. Laat ze even kijken bij het verkeerslicht, de fietsen, e.d. Spreek een duidelijk signaal af voor het weer bij elkaar komen.
- Activeer de voorkennis van de leerlingen door te vragen wat de leerlingen al weten. Zo heeft u ook een idee van het beginniveau van de leerlingen.
- Geef leerlingen voldoende tijd om op vragen te antwoorden en stimuleer ze wanneer ze te snel zeggen het antwoord niet te weten.
- Houd instructies kort zodat de leerlingen snel aan de slag kunnen.
- Leg bij uw instructie een relatie tussen de oefening en situaties in het dagelijkse verkeer waarin leerlingen dit tegen kunnen komen.
- Maak de uitleg concreet door de oefening voor te doen.
- Geef het naderende eind van de oefening duidelijk aan en sluit iedere oefening af met een korte evaluatie. Benoem nogmaals het lesdoel en wat er is geleerd, leg hierbij weer de relatie met het dagelijkse verkeer.

CLUSTER 4

Leerlingen met ernstige gedrags- en/of psychiatrische problemen

Toepasbaarheid van de lessen

In de regel zijn de motorische fietsvaardigheid en kennis van verkeersregels bij leerlingen met gedragsproblemen voldoende aanwezig om de lessen zoals die in **Verkeerskunsten** staan omschreven uit te voeren.

Hoewel alle lessen uit Verkeerskunsten door deze doelgroep kunnen worden uitgevoerd, zijn er een aantal lessen die een wedstrijd-element kennen. U kunt overwegen de volgende lessen niet in het programma op te nemen:

De slak en de haas	Fietskunsten groep 3/4 les 2, activiteit 3
	Fietskunsten groep 5/6 les 3, activiteit 3
High Five!	Fietskunsten groep 7/8 les 2, activiteit 3
Geef maar door!	Fietskunsten groep 7/8 les 3, activiteit 1
Bal vangen	Fietskunsten groep 7/8 les 3, activiteit 2
Blokkenrace	Fietskunsten groep 7/8 les 3, activiteit 3

Het parcours uitzetten

De lessen 'fietskunsten' uit **Verkeerskunsten** vragen om een bepaalde bewegingsvrijheid om de oefening uit te kunnen voeren. Deze bewegingsvrijheid in combinatie met het feit dat de les in de buitenlucht plaatsvindt, kan er toe leiden dat leerlingen vergeten dat er tijdens de les ook regels en afspraken gelden. Houd daarom de ruimte waarin de leerlingen mogen fietsen beperkt en overzichtelijk.

Instructies aan de leerlingen

- Om de hoeveelheid prikkels tijdens de uitleg van de les te beperken kunt u een deel van de uitleg in het klaslokaal geven. Op de website www.schoolopseef.nl staan plattegronden van de parcoursen uit **Verkeerskunsten** welke van nut kunnen zijn tijdens de uitleg in de klas. U kunt ook een fiets in de klas halen en deze gebruiken om thema's als wegrijden, remmen, hand uitsteken vooraf te bespreken.
- Leg bij de uitleg een duidelijke relatie tussen de oefening en de praktijk zodat het lesdoel voor de leerlingen duidelijk is. Door het belang van de les aan te geven, verhoogt u de motivatie.
- Zorg voor eenduidige positief gestelde afspraken en regels.
- Tijdens de les wordt gebruik gemaakt van materiaal dat de leerlingen wellicht niet kennen. Geef leerlingen even de tijd om kennis te maken met de materialen. Laat ze even kijken bij het verkeerslicht, de fietsen, e.d. Spreek een duidelijk signaal af voor het weer bij elkaar komen.
- Activeer de voorkennis van de leerlingen door te vragen wat de leerlingen al weten. Zo heeft u ook een idee van het beginniveau van de leerlingen.
- Geef leerlingen voldoende tijd om op vragen te antwoorden en stimuleer ze wanneer ze te snel zeggen het antwoord niet te weten.
- Houd instructies kort zodat de leerlingen snel aan de slag kunnen.
- Maak de uitleg concreet door de oefening voor te doen.
- Bouw tijdens de uitvoering van de les voldoende pauze- en reflectiemomenten in. Wanneer de leerlingen de oefening één of twee keer hebben uitgevoerd, kunt u ze laten stoppen om te bespreken wat er goed en wat er minder goed ging.

Speciaal Onderwijs

- Geef het naderende eind van de oefening duidelijk aan en sluit iedere oefening af met een korte evaluatie. Benoem nogmaals het lesdoel en wat er is geleerd, leg hierbij weer de relatie met het dagelijkse verkeer.
- Bied de leerlingen spannende en uitdagende lessen aan, maar wel met veel garantie op een succeservaring.
- Laat een leerling alleen een activiteit uitvoeren als deze dat ook wil.
- Groepsactiviteiten zijn bij de meeste lessen geen voorwaarde, maak leerlingen er wel van bewust dat deelname aan het verkeer een samenspel is.

COLOFON

Verkeerskunsten is een uitgave van het Regionaal Ondersteuningsbureau Verkeersveiligheid Zuid-Holland (ROV Zuid-Holland).

ROV Zuid-Holland
Engelandlaan 172
2711 DW Zoetermeer
www.schoolopseef.nl

© Auteursrechten voorbehouden aan het ROV Zuid-Holland. Niets uit deze uitgave gekopieerd of op een andere wijze vermenigvuldigd worden zonder uitdrukkelijke schriftelijke toestemming van de uitgever.